

فصلنامه رهیافت‌های نوین در مطالعات اسلامی

License Number: 85625

Article Cod: SH20RQ49499

ISSN-P: 2676-6442

روش تدریس فعال و پویای درس عربی در مدارس و مقاطع تحصیلی

(تاریخ دریافت ۱۴۰۳/۰۸/۱۵ تاریخ تصویب ۱۴۰۳/۱۱/۱۲)

ملیحه اسحاقی

چکیده

همانطور که زبان فارسی در کشورمان ایران از اهمیت بالایی برخوردار است، زبان عربی نیز از اهمیت بسیار زیادی برخوردار می‌باشد. زبان عربی برخلاف زبان فارسی که از اول ابتدایی آموزش داده می‌شود، پس از دوره ابتدایی و تا پایان دوران متوسطه دوم آموزش داده می‌شود. به دلیل اینکه از ابتدا برای دانش آموزان درس عربی به عنوان یک درس کسل کننده، بنابراین باید با تدریسی پویا زبان عربی را به دانش آموزان تدریس کرد. آموخته‌های زبان عربی باعث درک بهتر مباحث اخلاقی و قرآنی شده و باعث تعامل بهتر با کتاب آسمانی و کاملترین دین جهان خواهد شد. از این رو باید در مدارس، زبان عربی به شیوه پویا و فعال که از شیوه‌ها و متدهای جهانی در آموزش می‌باشد استفاده شود تا علاقه‌مندی دانش آموزان به درس عربی و آموزش زبان عربی بیشتر شده و بتوانیم موفقیت‌هایی در این زمینه پیدا کنیم.

واژگان کلیدی: تدریس زبان عربی، تعلیم و تربیت، یادگیری پویا، راهبرد آموزش عربی،

زبان قرآن

مقدمه

نقش آموزش زبان عربی در قرآن به عنوان مصدر اصلی و اولیه تعلم زبان عربی برای مسلمانان بسیار حیاتی است. قرآن، کتاب مقدس اسلام، به زبان عربی نازل شده است و حفظ و فهم آن در زبان اصلی آن، یعنی عربی، برای مسلمانان اهمیت بسیار دارد. زبان عربی زبانی است که ۲۷۴ میلیون نفر به آن صحبت می‌کنند و آن را در رتبه ششم پرگوش ترین زبان های جهان قرار می‌دهد. این زبان همچنین زبان عبادی تقریباً ۱.۹ میلیارد مسلمان است که برای خواندن یا تلاوت قرآن و همچنین برای نماز و مطالعه مذهبی مقداری دانش عربی دارند. ۲۶ کشور در آسیا و آفریقا وجود دارند که زبان عربی در آنها زبان رسمی است که ۱۸ کشور آن به عنوان زبان اول استفاده می‌شود. عربی زبانی قدیمی و جذاب است. امروزه نسخه های زیادی از آن وجود دارد، درک پیچیدگی این زبان می‌تواند بسیار زیاد باشد. اما، همچنین یکی از رایج ترین زبان ها در جهان است. بنابراین، قطعاً ارزش یادگیری در مورد آن را دارد. و شاید حتی بخواهید خودتان سعی کنید زبان عربی را یاد بگیرید، اما آموزش آن توسط فردی که دارای صلاحیت است باعث رشد یادگیری و سوق پیدا کردن شما به سمت آموزش و طلب تعلیم زبان عربی خواهد شد. از این رو آموزش پویا زبان عربی نقش بسیار پررنگی در یادگیری آن خواهد داشت. علل آموزش زبان عربی بسیار گسترده است بطوری که در اصل شانزدهم قانون اساسی هم به آن اشاره شده است که نمایانگر اهمیت آن در کشورهای اسلامی مانند ایران است. می‌توان از عللی که باید زبان عربی را در مدارس دوره متوسط آموزش داد به موارد پیش رو اشاره کرد: آموزش و درک بهتر زبان قرآن کریم و احادیث ائمه اطهار (ع)، یکی از پرمقاصاترین زبان‌های در جهان و علی‌الخصوص جهان اسلام است، باعث فهم و گسترش فرهنگ کشورهای عربی می‌شود که نقطه عطفی در آموزش زبان عربی به شمار می‌رود، در آینده با سفر به کشورهای زیارتی مانند عراق و عربستان می‌توانیم ارتباط بهتری برقرار کنیم،

زبان فارسی با زبان عربی در هم تنیده شده است و برای درک بهتر باید به زبان عربی نیز مسلط شویم و همچنین دین اسلام که به عنوان کاملترین دین شناخته شده است و اکثر سرشناسان دین اسلام کتب خود را به زبان عربی نگاشته اند، باعث تفهیم بهتر برای دانش آموزان شده و در زندگی روحی و فطری آینده آن‌ها نقش بسیار مهمی بازی خواهد کرد. آموزش بخشی ضروری از رشد هر کودک است زیرا دانش و مهارت برای تحریک آینده ای بهتر با فرصت های بیشتر مورد نیاز است. ارائه آموزش با کیفیت بالا به جوامع آسیب پذیر متأسفانه چالش برانگیز به نظر می رسد. فراهم کردن دسترسی نسل های جدید به سیستم آموزشی باکیفیت باعث توسعه یک کشور می شود. فرصت ها و پیشرفت ها در جنبه های اجتماعی و اقتصادی شکل خواهد گرفت. نقش آموزش به عنوان یک سرمایه گذاری ضروری شناخته می شود زیرا باعث کاهش فقر، افزایش رشد اقتصادی، افزایش تولید ناخالص داخلی یک کشور، ایجاد فرصت های شغلی و بهبود سلامت کلی می شود.

بخش اول: بررسی مبانی نظری پژوهش

بند اول: پیشینه تحقیق

باوجود نگارش مقالاتی مانند «ناکارآمدی آموزش زبان عربی در هنرستان‌های فنی حرفه‌ای و چالش‌های یادگیری آن» که نوشته نعیم عموری (۱۳۹۹) و همچنین مقاله‌ی «راهبردهای آموزش و یادگیری اثربخش زبان عربی در دوره متوسطه» توسط زینب طیبی (۱۴۰۰) که نتایج این دو مقاله نشان می‌دهد ایجاد انگیزه در هنرستان‌ها و دوره متوسطه نقش بسیار پررنگی در آموزش زبان عربی ایفا می‌کند. در هرکدام از این مقالات به نقش آموزش زبان عربی با ایجاد انگیزه توسط مربیان و مدرسان زبان عربی اشاراتی شده است که نشان دهنده نقش بسیار ارزنده این مهم در این موضوع است؛ با این حال به نقش آموزش پویا در آموزش زبان عربی در دوره

متوسط اشاره نشده است که نقش آموزش پویا امروزه در سطح جهانی مورد بحث بوده و بسیار برای آموزشات حرفه ای و در سطح دانشگاهی مورد استفاده قرار می گیرد. کما این مقالات می کوشند تا با جمع آوری اطلاعات از روش گردآوری کتابخانه ای در داده کاوی و داده یابی و روش تحقیق توصیفی-تحلیلی در پردازش اطلاعات، آموزش بر مبنی فهم متن و آموزشی پرسش مجبور را ایجاد کند که در یادگیری پردازش اطلاعات، گروه محور و بهره مندی از اطلاعات و ارتباطات همچنین آموزش مبتنی بر بازی سعی در آموزش زبان عربی به دانش آموزان در مقطع متوسطه اول و دوم دارد.

بند دوم: استراتژی آموزش پویا به دانش آموزان

یک استراتژی آموزشی پویا شامل یک رویکرد مستمر و پاسخگو به آموزش و یادگیری است، جایی که مربیان روش های خود را برای برآوردن نیازها و ترجیحات متنوع دانش آموزان تطبیق می دهند. بر یادگیری شخصی، تشخیص و انطباق تفاوت های فردی در سبک ها و سرعت یادگیری تاکید دارد. این استراتژی تاکید زیادی بر یادگیری فعال، تشویق مشارکت دانش آموز از طریق فعالیت های عملی، بحث ها و تمرین های حل مسئله دارد. با گنجاندن فناوری در فرآیند یادگیری، مربیان می توانند از ابزارهای دیجیتال و منابع آنلاین برای بهبود تجربه آموزشی کلی استفاده کنند. مدل کلاس درس معکوس یکی دیگر از جنبه های کلیدی یک استراتژی آموزشی پویا است که دانش آموزان را تشویق می کند تا مطالب آموزشی را به طور مستقل در خانه مرور کنند و از زمان کلاس برای فعالیت های تعاملی و مشارکتی استفاده کنند. یادگیری مبتنی بر پروژه نیز یکپارچه است و دانش آموزان را قادر می سازد تا دانش خود را در سناریوهای دنیای واقعی به کار ببرند و تفکر انتقادی و مهارت های تحقیق را تقویت کنند. ارزیابی مستمر و بازخورد به موقع در اولویت قرار دارد و اطمینان حاصل می کند که

مربیان می توانند درک دانش آموزان را در طول سفر یادگیری بسنجند. پرورش مهارت های یادگیری مادام العمر یک موضوع اصلی است که هدف آن تجهیز دانش آموزان به مهارت های ضروری مانند ارتباط، همکاری، سازگاری و سواد اطلاعاتی است. دیدگاه های جهانی و فرهنگی برای ارتقای تنوع و آگاهی در برنامه درسی ادغام شده است. توسعه حرفه ای برای مربیان مورد تاکید قرار می گیرد و آموزش مداوم و همکاری بین معلمان را برای به اشتراک گذاشتن بهترین شیوه ها تشویق می کند. محیط های یادگیری انعطاف پذیر، چه فیزیکی و چه مجازی، به گونه ای طراحی شده اند که سبک های مختلف تدریس و یادگیری را در خود جای دهند. تصمیم گیری مبتنی بر داده ها یک عنصر حیاتی است که از تجزیه و تحلیل برای ارزیابی پیشرفت دانش آموز استفاده می کند و دستورالعمل ها را متناسب با آن تنظیم می کند. مشارکت جامعه نیز ارزشمند است و والدین، مراقبان و جامعه گسترده تر را در فرآیند آموزشی درگیر می کند. در نهایت، یک استراتژی آموزشی پویا یک رویکرد جامع و در حال تحول است که شامل تغییر، نوآوری و تعهد به برآوردن نیازهای در حال تحول دانش آموزان در یک چشم انداز آموزشی به سرعت در حال تغییر است. در هسته خود، یک استراتژی آموزشی پویا ماهیت سیال آموزش و ضرورت انطباق با شرایط متغیر را تشخیص می دهد. این رویکرد بر رویکرد فردی به یادگیری تأکید می کند و اذعان می کند که دانش آموزان نیازها، زمینه ها و سبک های یادگیری متنوعی دارند. در تعامل فعالانه با دانش آموزان از طریق فعالیت های عملی و پروژه های مشارکتی، هدف مربیان پرورش نه تنها کسب دانش، بلکه تفکر انتقادی، حل مسئله و خلاقیت است. ادغام فناوری یک جنبه اساسی است، زیرا راه های جدیدی را برای یادگیری باز می کند، دسترسی به اطلاعات را تسهیل می کند و دانش آموزان را برای عصر دیجیتال آماده می کند. پذیرش مدل کلاس درس معکوس و یادگیری مبتنی بر پروژه، لایه ای از عمق را به آموزش اضافه می کند و دانش آموزان را تشویق می کند تا بر یادگیری خود

مالکیت داشته باشند و مفاهیم را در محیط‌های عملی به کار ببرند. مکانیسم‌های ارزیابی مستمر و بازخورد به درک دقیق‌تری از پیشرفت دانش آموز کمک می‌کند و امکان مداخله و حمایت به موقع را فراهم می‌کند. تاکید بر مهارت‌های یادگیری مادام‌العمر نشان‌دهنده تعهد به آماده‌سازی دانش آموزان برای جهانی است که در آن سازگاری، ارتباط و همکاری ارزش فزاینده‌ای دارد. دیدگاه‌های جهانی و فرهنگی نه تنها برنامه درسی را غنی می‌کنند، بلکه درک وسیع‌تری از جهان را ارتقا می‌دهند و همدلی و شایستگی فرهنگی را تقویت می‌کنند. توسعه حرفه‌ای برای مربیان به عنوان سرمایه‌گذاری در حفظ استانداردهای بالای تدریس تلقی می‌شود و اطمینان حاصل می‌کند که مربیان در مورد آخرین روندهای آموزشی، روش‌ها و فناوری‌ها مطلع می‌شوند. محیط‌های یادگیری انعطاف‌پذیر، چه فیزیکی و چه مجازی، نیازهای در حال رشد دانش آموزان و مربیان را به طور یکسان برآورده می‌کند. رویکرد تصمیم‌گیری مبتنی بر داده‌ها از تحلیل‌ها برای به دست آوردن بینش‌هایی در مورد عملکرد دانش آموز استفاده می‌کند و امکان تعدیل‌های مبتنی بر شواهد را برای استراتژی‌های تدریس فراهم می‌کند. مشارکت جامعه یک شبکه مشارکتی شامل والدین، مراقبین و ذینفعان جامعه را ایجاد می‌کند و نقش جامعه را در حمایت و افزایش تجربه آموزشی به رسمیت می‌شناسد. در اصل، یک استراتژی آموزشی پویا یک رویکرد فراگیر است که نه تنها با تغییرات سازگار است، بلکه فعالانه به دنبال شکل دادن به یک تجربه آموزشی مثبت و تحول‌آفرین برای فراگیران است و آنها را برای چالش‌ها و فرصت‌های آینده آماده می‌کند.

بند سوم: آموزش پویا در اثربخشی درس عربی

ایجاد راهبردهای آموزشی مؤثر برای آموزش زبان شامل رویکردی متفاوت است که عوامل مختلفی مانند زمینه فرهنگی، روش‌های آموزشی و تنوع زبان‌آموز را در نظر می‌گیرد. ادغام

عناصر فرهنگی در دروس نه تنها تجربه آموزشی را غنی می کند، بلکه درک کل نگر از زبان را نیز برای دانش آموزان فراهم می کند. یادگیری مبتنی بر وظیفه، با تمرکز بر سناریوهای زندگی واقعی، کاربرد عملی را افزایش می دهد و محیط یادگیری فراگیرتر و جذاب تری را ایجاد می کند. رویکردهای تعاملی و ارتباطی، مهارت های گفتاری و شنیداری را در اولویت قرار می دهند و باعث افزایش روانی و اعتماد به نفس در استفاده از زبان می شوند. یکپارچه سازی فناوری، از جمله برنامه های یادگیری زبان و مواد چند رسانه ای، تجربه یادگیری را افزایش می دهد و درس ها را پویاتر و تعاملی تر می کند. آموزش متمایز سبک های یادگیری و سطوح مهارت متنوع را در خود جای می دهد و تضمین می کند که هر دانش آموز می تواند به طور مؤثر به برنامه درسی دسترسی داشته باشد. یادگیری دابستی مفاهیم پیچیده زبان را به مراحل قابل مدیریت تقسیم می کند و از یادگیری تدریجی زبان پشتیبانی می کند. ارزیابی های معتبر، که منعکس کننده استفاده از زبان در دنیای واقعی است، به ارزیابی جامع مهارت زبان دانش آموزان کمک می کند. ایجاد یک محیط یادگیری مثبت بسیار مهم است، جایی که دانش آموزان احساس راحتی می کنند که ریسک کنند و خودشان را به زبان مقصد بیان کنند. طراحی برنامه درسی منسجم، همسو کردن اهداف درس با اهداف مهارت زبانی گسترده تر، تجربه یادگیری ساختاریافته و متری را تضمین می کند. توسعه حرفه ای برای مربیان ضروری است، آنها را در مورد روش های آموزشی مؤثر مطلع نگه می دارد و همکاری را برای به اشتراک گذاشتن بهترین شیوه ها تشویق می کند. مشارکت جامعه، از جمله تعامل با والدین و جوامع محلی، از یادگیری زبان در خارج از کلاس حمایت می کند. ارزیابی و تأمل مستمر، از جمله ارزیابی های تکوینی و فرصت های خود بازتابی، به بهبود مستمر و تعیین هدف کمک می کند. این استراتژی ها به طور جمعی اثربخشی کلی آموزش زبان را افزایش می دهند و یک محیط یادگیری پویا و فراگیر ایجاد می کنند. با گنجاندن این اصول، مربیان می توانند رویکرد

خود را برای آموزش زبان تنظیم کنند و در نهایت تجربه یادگیری زبان مثبت و تاثیرگذاری را برای دانش آموزان ایجاد کنند.

تسلط معلم بر آموزش زبان به طور قابل توجهی بر نتایج یادگیری دانش آموزان تأثیر می‌گذارد. مهارت معلم در زبانی که تدریس می‌شود، همراه با درک عمیق روش‌های تدریس موثر، محیطی مساعد برای فراگیری زبان ایجاد می‌کند. یک معلم زبان ماهر می‌تواند توضیحات روشنی ارائه دهد، استفاده صحیح از زبان را الگوبرداری کند، و بینش‌های ارزشمندی در مورد تفاوت‌های ظریف زبانی ارائه دهد. توانایی معلم برای ایجاد درس‌های جذاب و تعاملی، با ترکیب انواع استراتژی‌های آموزشی، علاقه و مشارکت دانش آموزان را افزایش می‌دهد. مهارت‌های ارتباطی مؤثر، چه کلامی و چه غیرکلامی، به جو مثبت کلاس کمک می‌کند و درک و تولید زبان دانش آموزان را تسهیل می‌کند. علاوه بر این، یک معلم زبان آگاه می‌تواند توانایی‌های زبانی دانش آموزان را به دقت ارزیابی کند و دستورالعمل‌ها را برای رفع نیازهای فردی تنظیم کند. آنها می‌توانند بازخورد، راهنمایی و پشتیبانی سازنده ارائه دهند و ذهنیت رشد را در بین یادگیرندگان تقویت کنند. تخصص یک معلم به ایجاد تجربیات یادگیری معتبر و فرهنگی مرتبط است که به درک جامع‌تر از زبان کمک می‌کند. توسعه حرفه‌ای و بهبود مستمر جنبه‌های جدایی‌ناپذیر یک معلم زبان ماهر است. مطلع ماندن در مورد آخرین متدولوژی‌های آموزش زبان، ترکیب پیشرفت‌های تکنولوژیکی، و درگیر شدن در شیوه‌های بازتابی به اثربخشی پایدار در کلاس کمک می‌کند. به طور خلاصه، درجه تسلط نشان داده شده توسط معلم زبان به طور قابل توجهی کیفیت تجارب یادگیری زبان دانش آموزان را شکل می‌دهد. یک معلم ماهر نه تنها دارای تخصص زبانی است، بلکه از راهبردهای

آموزشی مؤثر نیز استفاده می کند و یک محیط یادگیری مثبت و تأثیرگذار برای دانش آموزان ایجاد می کند.

بخش دوم: مواد پژوهشی و یافته ها (شناسایی روش های آموزشی پویا در زبان عربی)

روش های تدریس پویا در آموزش زبان عربی شامل ترکیب رویکردهای نوآورانه و جذاب برای تسهیل یادگیری مؤثر است. این روش ها بر مشارکت فعال دانش آموزان، برنامه های کاربردی در دنیای واقعی و ادغام فناوری تمرکز دارند. در اینجا چندین روش تدریس پویا برای آموزش زبان عربی آورده شده است:

۱. مدل آموزش پویا بازی های تعاملی زبانی

در مورد اول، روش های تدریس پویا در آموزش زبان عربی شامل اجرای بازی های زبانی تعاملی به عنوان وسیله ای برای افزایش تجربه یادگیری است. این بازی ها به عنوان ابزاری جذاب برای تقویت جنبه های مختلف فراگیری زبان، از جمله واژگان، دستور زبان، و ساختارهای زبان عمل می کنند. هدف اصلی این است که فرآیند یادگیری لذت بخش، مشارکتی و مؤثر باشد. معلمان می توانند از انواع بازی های تعاملی مانند بازی های رومیزی، پازل های کلمات و بازی های زبانی آنلاین برای ایجاد یک محیط فراگیر و پویا برای یادگیری زبان عربی استفاده کنند. این بازی ها برای پاسخگویی به سبک های مختلف یادگیری طراحی شده اند و طیف متنوعی از فعالیت ها را ارائه می دهند که برای علاقه ها و ترجیحات دانش آموزان جذاب است. نکته مهم این است که این بازی های زبانی تعاملی نه تنها مفاهیم کلیدی زبانی را تقویت می کنند، بلکه فضای مثبت و مشارکتی را در کلاس ایجاد می کنند. به عنوان مثال، یک بازی رومیزی مبتنی بر واژگان در زبان عربی ممکن است شامل دانش آموزان باشد که قطعات بازی

را روی تخته جابجا کنند و به سؤالات پاسخ دهند یا تعاریفی را به زبان عربی ارائه کنند تا پیشرفت کنند. بازی‌های زبان آنلاین می‌تواند شامل آزمون‌های تعاملی، چالش‌ها یا سناریوهای مجازی باشد که دانش‌آموزان را ملزم می‌کند تا مهارت‌های زبانی خود را در یک زمینه بازیگوش به کار گیرند. از طریق این فعالیت‌ها، دانش‌آموزان نه تنها درک عمیق‌تری از زبان عربی به دست می‌آورند، بلکه مهارت زبان را نیز به شیوه‌ای لذت‌بخش و به یاد ماندنی توسعه می‌دهند. به طور خلاصه، تأکید بر بازی‌های زبانی تعاملی در مورد اول، تعهد به استفاده از روش‌های آموزشی پویا را نشان می‌دهد که دانش‌آموزان را فعالانه در فرآیند یادگیری زبان عربی درگیر می‌کند و اثربخشی آموزشی و تجربه یادگیری لذت‌بخش را ارتقا می‌دهد.

۲. مدل آموزش پویا نقش آفرینی و شبیه‌سازی

در مورد دوم، روش‌های تدریس پویا در آموزش زبان عربی شامل اجرای نقش آفرینی و شبیه‌سازی برای افزایش تجربه یادگیری زبان دانش‌آموزان است. این رویکرد بر ایجاد سناریوهای هم‌جهانبه‌ای متمرکز است که دانش‌آموزان را ملزم به استفاده فعالانه از زبان عربی در موقعیت‌های عملی و واقعی می‌کند. هدف این است که نه تنها مهارت زبان بلکه بهبود مهارت‌های ارتباطی در زمینه‌های معتبر را نیز توسعه دهیم. فعالیت‌های ایفای نقش ممکن است شامل سناریوهایی مانند سفارش غذا در رستوران، مذاکره در مورد یک معامله تجاری یا مکالمه با یک عرب زبان بومی باشد. این فعالیت‌ها دانش‌آموزان را تشویق می‌کنند تا مهارت‌های زبانی خود را در موقعیت‌های زندگی واقعی به کار ببرند و درک عمیق‌تری از واژگان، دستور زبان، و تفاوت‌های فرهنگی را ارتقا می‌دهند. تأکید بر ارائه یک تجربه عملی و تعاملی است که فراتر از روش‌های سنتی یادگیری زبان است. شبیه‌سازی‌ها شامل ایجاد سناریوها یا محیط‌هایی است که موقعیت‌های دنیای واقعی را منعکس می‌کند، جایی که

دانش آموزان باید از زبان عربی برای پیمایش و برقراری ارتباط موثر استفاده کنند. برای مثال، دانش آموزان ممکن است در یک بازار شبیه سازی شده شرکت کنند که در آن با استفاده از عبارات عربی مربوط به خرید و فروش، در معاملات شرکت می کنند. این رویکرد به زبان آموزان اجازه می دهد تا مهارت های زبانی را در زمینه تمرین کنند و استفاده عملی از زبان درک فرهنگی را تقویت کنند. مزایای گنجاندن نقش آفرینی و شبیه سازی در آموزش زبان عربی شامل افزایش مشارکت دانش آموز، بهبود مهارت های مکالمه و درک بهتر زمینه های فرهنگی است. همچنین به ایجاد اعتماد به نفس در استفاده از زبان خارج از محیط کلاس کمک می کند. به طور کلی، مورد دوم بر اهمیت رویکردهای یادگیری تجربی و عملی برای افزایش اثربخشی آموزش زبان عربی تأکید می کند.

۳. مدل آموزش پویا مواد معتبر و چند رسانه ای

در مورد سوم، روش های تدریس پویا در آموزش زبان عربی شامل ادغام مطالب معتبر و چند رسانه ای برای ایجاد یک تجربه یادگیری غنی و جذاب است. این رویکرد بر استفاده از منابع واقعی زبان عربی، مانند موسیقی، ویدئو، و مقالات خبری، برای آشنا کردن دانش آموزان با استفاده واقعی از زبان، تفاوت های فرهنگی و شبکه های ارتباطی متنوع تأکید دارد. معلمان از مواد معتبر استفاده می کنند تا دانش آموزان را با تفاوت های ظریف عربی گفتاری، گویش های مختلف منطقه ای، و عبارات فرهنگی آشنا کنند. ترکیب عناصر چند رسانه ای نه تنها مهارت های زبانی را افزایش می دهد، بلکه دانش آموزان را با بافت فرهنگی گسترده تری که در آن زبان صحبت می شود آشنا می کند. این روش به دنبال پر کردن شکاف بین آموزش رسمی و استفاده از زبان در دنیای واقعی با غوطه ور کردن دانش آموزان در محتوای معتبر و فرهنگی مرتبط است. برای مثال، مربیان ممکن است از موسیقی عربی برای آشنا کردن

دانش‌آموزان با لهجه‌ها، عبارات محاوره‌ای و مضامین فرهنگی مختلف استفاده کنند. به طور مشابه، ترکیب فیلم‌ها، مستندها یا بخش‌های خبری عربی، تجربیات دیداری و شنیداری را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند که فراتر از نمونه‌های کتاب درسی است. هدف این رویکرد این است که فرآیند یادگیری را پویاتر، مرتبط‌تر و منعکس‌کننده سناریوهای ارتباطی واقعی کند. استفاده از ارائه‌های چند رسانه‌ای و منابع آنلاین ماهیت پویایی درس‌ها را بیشتر می‌کند. معلمان می‌توانند محتوای دیجیتالی را تنظیم کنند که با اهداف درس همخوانی داشته باشد، و به دانش‌آموزان تجربیات تعاملی ارائه دهند که سبک‌های مختلف یادگیری را برآورده می‌کند. این روش نه تنها مواد آموزشی را متنوع می‌کند، بلکه امکان انعطاف‌پذیری و سازگاری در ارائه درس را نیز فراهم می‌کند. به طور خلاصه، مورد سوم اهمیت ادغام مواد معتبر و چند رسانه‌ای در آموزش زبان عربی را برجسته می‌کند. با غوطه‌ور ساختن دانش‌آموزان در زمینه‌های زبانی و فرهنگی دنیای واقعی، مربیان اثربخشی یادگیری زبان را افزایش می‌دهند و آن را جذاب‌تر، مرتبط‌تر و منعکس‌کننده‌تر از روش‌های گوناگون استفاده از زبان عربی در جهان می‌کنند.

۴. مدل آموزش پویا آموزش زبان مبتنی بر وظیفه

در مورد چهارم، روش‌های تدریس پویا در آموزش زبان عربی شامل استفاده از آموزش زبان مبتنی بر وظیفه (TBLT)^۱ است. این رویکرد حول محور طراحی درس‌هایی است که حول وظایف دنیای واقعی می‌چرخد، جایی که دانش‌آموزان به طور فعال از زبان عربی در فعالیت‌های حل مسئله و هدف‌گرا استفاده می‌کنند. هدف اصلی ادغام یادگیری زبان با کاربردهای عملی است که باعث ایجاد یک تجربه یادگیری جذاب‌تر و فراگیرتر می‌شود TBLT. تمرکز

^۱ Task-Based Language Teaching

را از تمرین‌های زبان سستی به فعالیت‌هایی تغییر می‌دهد که دانش‌آموزان را ملزم به استفاده از زبان عربی برای انجام وظایف خاص می‌کند. برای مثال، دانش‌آموزان ممکن است در فعالیت‌هایی مانند برنامه‌ریزی یک سفر، حل یک معما، یا همکاری در یک پروژه شرکت کنند که همگی به زبان عربی انجام می‌شوند. این وظایف نه تنها مهارت‌های زبانی را تقویت می‌کنند، بلکه تفکر انتقادی، ارتباط و همکاری را نیز تشویق می‌کنند. اصول کلیدی آموزش زبان مبتنی بر وظیفه عبارتند از:

۱. پیچیدگی کار: وظایف با سطوح مختلف پیچیدگی طراحی می‌شوند تا با سطح مهارت دانش‌آموزان مطابقت داشته باشند و چالش‌های مناسب را فراهم کنند.
 ۲. ارتباط در دنیای واقعی: وظایف بر اساس ارتباط آنها با موقعیت‌های زندگی واقعی انتخاب می‌شوند و تجربه یادگیری زبان را معنادارتر و کاربردی‌تر می‌کنند.
 ۳. تمرکز زبان: در حالی که تمرکز اصلی بر تکمیل تکلیف است، یادگیری زبان به طور طبیعی زمانی اتفاق می‌افتد که دانش‌آموزان برای دستیابی به اهداف خود با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند و با یکدیگر همکاری می‌کنند.
 ۴. بازخورد و انعکاس: پس از تکمیل تکالیف، دانش‌آموزان بازخوردی را در مورد استفاده از زبان خود دریافت می‌کنند که باعث تشویق به تفکر و بهبود برای کارهای آینده می‌شود.
- به عنوان مثال، یک کار ممکن است شامل برنامه‌ریزی دانش‌آموزان برای یک رویداد فرضی به زبان عربی باشد و از آنها بخواهد از این زبان برای دعوت، مذاکرات و هماهنگی تدارکات استفاده کنند. این نه تنها مهارت‌های زبانی آنها را افزایش می‌دهد، بلکه زمینه‌ای را برای درک فرهنگی و کاربرد عملی زبان فراهم می‌کند. با ترکیب آموزش زبان مبتنی بر وظیفه، مربیان محیطی پویا و یادگیرنده ایجاد می‌کنند و دانش‌آموزان را تشویق می‌کنند تا فعالانه از

زبان عربی برای اهداف معتبر استفاده کنند. این روش نه تنها مهارت زبان را افزایش می‌دهد، بلکه مهارت‌هایی را نیز پرورش می‌دهد که قابل انتقال به سناریوهای دنیای واقعی هستند و با هدف گسترده‌تر آموزش زبان همسو می‌شوند.

۵. مدل آموزش پویا کلاس درس معکوس

در مورد پنجم، روش‌های تدریس پویا در آموزش زبان عربی شامل اجرای مدل کلاس درس معکوس است. این رویکرد نوآورانه ساختار سنتی یادگیری را معکوس می‌کند و دانش‌آموزان را تشویق می‌کند تا با محتوای آموزشی خارج از کلاس درگیر شوند و از زمان کلاس برای فعالیت‌های تعاملی، بحث‌ها و کاربردهای عملی زبان استفاده کنند. مدل کلاس درس معکوس معمولاً از عناصر کلیدی زیر تشکیل شده است:

۱. آماده سازی قبل از کلاس: به دانش‌آموزان مواد آموزشی، مانند سخنرانی‌های ویدیویی، تکالیف خواندن یا منابع آنلاین اختصاص داده می‌شود تا قبل از آمدن به کلاس، آنها را مرور کنند. این به آنها اجازه می‌دهد تا به طور مستقل با مفاهیم جدید آشنا شوند.
۲. فعالیت‌های درون کلاس: زمان کلاس به فعالیت‌های تعاملی، بحث‌ها و پروژه‌های مشارکتی اختصاص می‌یابد که مفاهیم آموخته‌شده در طول آماده‌سازی قبل از کلاس را به کار می‌گیرند و تقویت می‌کنند. معلم به عنوان یک تسهیل‌کننده عمل می‌کند و هنگامی که دانش‌آموزان فعالانه با محتوا درگیر می‌شوند، راهنمایی و پشتیبانی می‌کند.
۳. یادگیری فردی: این مدل به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا در طول آماده‌سازی قبل از کلاس با سرعت خود پیشرفت کنند و سبک‌های یادگیری متنوع و سطوح مهارت را در نظر بگیرند. این رویکرد فردی تجربه یادگیری شخصی‌تر را ترویج می‌کند.

۴. کاربرد مهارت های زبانی: تمرکز در جلسات درون کلاسی بر به کارگیری مهارت های زبانی در زمینه های دنیای واقعی است. این می تواند شامل تمرین های ایفای نقش، بحث های گروهی و استفاده عملی از زبان، تقویت ارتباط و شایستگی زبانی باشد.

۵. ادغام فناوری: مدل کلاس درس معکوس به شدت به فناوری برای ارائه مواد آموزشی متکی است. پلتفرم های آنلاین، سخنرانی های ویدیویی و محتوای تعاملی به یک محیط یادگیری پویا و پیشرفته کمک می کنند.

برای آموزش زبان عربی، مدل کلاس درس معکوس ممکن است شامل تماشای درس های ویدیویی در مورد قواعد دستور زبان یا جنبه های فرهنگی زبان عربی در خارج از کلاس باشد. سپس زمان درون کلاسی به تمرین آن مفاهیم از طریق فعالیت های مکالمه، بحث های فرهنگی و پروژه های مشترک اختصاص می یابد. این روش نه تنها از فناوری بهره می برد، بلکه یادگیری فعال، تفکر انتقادی و کاربرد مهارت های زبانی را به شیوه ای تعاملی تر و جذاب تر ترویج می کند. با تغییر ساختار سنتی تدریس، مربیان می توانند تجربه یادگیری زبان عربی پویا و مشارکتی ایجاد کنند که با نیازها و ترجیحات زبان آموزان معاصر هماهنگی بیشتری داشته باشد.

۶. مدل آموزش پویا فعالیت های فرهنگی

در مورد نهم، روش های آموزشی پویا در آموزش زبان عربی شامل استفاده از فعالیت های غوطه وری فرهنگی برای افزایش درک دانش آموزان از زبان در بافت فرهنگی گسترده تر آن است. این رویکرد بر ترکیب فعالیت هایی که فراتر از یادگیری زبان سنتی است، تأکید می کند و دانش آموزان را در عناصر فرهنگی غنی مرتبط با زبان عربی غوطه ور می کند. جنبه های کلیدی فعالیت های غوطه وری فرهنگی در آموزش زبان عربی عبارتند از:

۱. رویدادهای فرهنگی: رویدادهای فرهنگی مانند شب‌های فیلم عربی، اجرای موسیقی سنتی، یا نمایشگاه‌های هنری را در برنامه درسی ادغام کنید. این فعالیت‌ها دانش‌آموزان را با جنبه‌های مختلف فرهنگ عربی، از جمله آداب و رسوم، سنت‌ها و بیان هنری آشنا می‌کند.
۲. کلاس‌های آشپزی: کلاس‌های آشپزی را سازماندهی کنید تا دانش‌آموزان بتوانند در مورد غذاهای عربی، مواد اولیه و سنت‌های آشپزی بیاموزند. این تجربه عملی نه تنها عناصر فرهنگی را معرفی می‌کند، بلکه فرصت‌هایی را برای تمرین زبان مرتبط با غذا و آشپزی فراهم می‌کند.
۳. برنامه‌های تبادل زبان و فرهنگی: تسهیل برنامه‌های تبادل زبان یا مشارکت با عرب‌زبانان بومی. این به دانش‌آموزان امکان می‌دهد در مکالمات شرکت کنند، عبارات محاوره‌ای را بیاموزند و بینش‌هایی را در مورد تفاوت‌های فرهنگی مستقیماً از زبان مادری به دست آورند.
۴. کارگاه‌های فرهنگی: کارگاه‌های آموزشی در زمینه هنرهای سنتی و صنایع دستی، خوشنویسی یا داستان‌سرایی برگزار کنید. این فعالیت‌ها نه تنها مهارت‌های زبانی را افزایش می‌دهند، بلکه قدردانی دانش‌آموزان را از میراث فرهنگی مرتبط با زبان عربی نیز عمیق‌تر می‌کنند.
۵. سفرهای میدانی: سفرهای میدانی به جوامع محلی عرب‌زبان، مراکز فرهنگی یا موزه‌ها ترتیب دهید. تجربه مستقیم فرهنگ عربی به دانش‌آموزان درکی عمیق‌تر و معتبرتر از این زبان در زمینه فرهنگی آن می‌دهد.
۶. ارائه‌های چند رسانه‌ای: از ارائه‌های چند رسانه‌ای برای نمایش جنبه‌های فرهنگ، تاریخ و سنت‌های عربی استفاده کنید. ویدئوها، مستندها و تورهای مجازی را برای زنده کردن عناصر فرهنگی در کلاس درس بگنجانید.

هدف فعالیت‌های غوطه‌وری فرهنگی ایجاد یک تجربه یادگیری پویا و چندوجهی است که فراتر از مهارت زبان است. با درگیر شدن با عناصر فرهنگی، دانش‌آموزان درک عمیق‌تری از زمینه‌ای که در آن زبان استفاده می‌شود، به دست می‌آورند، شایستگی فرهنگی، قدردانی و یک سفر یادگیری زبان جامع‌تر را تقویت می‌کنند. به عنوان مثال، یک فعالیت غوطه‌وری فرهنگی ممکن است شامل شرکت دانش‌آموزان در یک کنسرت موسیقی محلی عربی، و به دنبال آن یک بحث کلاسی به زبان عربی در مورد سنت‌های موسیقی و اهمیت فرهنگی این رویداد باشد. این رویکرد نه تنها مهارت‌های زبانی را افزایش می‌دهد، بلکه دیدگاه فرهنگی گسترده‌تری را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند و تجربه یادگیری را غنی و به هم مرتبط‌تر می‌کند.

نتیجه‌گیری

افزایش موفقیت تحصیلی و عملکردی دانش‌آموزان در درس با محوریت عربی و تعلیم آموزه‌های زبان و معارف اسلامی در دانش‌آموزان همواره مورد توجه مربیان و مسئولین دبیرستان‌ها و مدارس قرار داشته است. یکی از عوامل موفقیت و پیشرفت در دانش‌آموزان در درس عربی، توجه مواد و روش‌های اثربخش در آموزش و تعلیم زبان عربی است که راهبردهای یادگیری و آموزش از جمله این موارد یاد شده است. هرچند نمی‌توان به طور دقیق و کامل برای آموزش اثربخشی درس عربی در دوره متوسطه، یک برنامه درسی معین و مشخصی را تعیین کرد؛ اما راهبردهای تدریس اغلب به منزله بخشی جدایی‌ناپذیر از فعالیت‌های دانش‌آموزان و با توجه به همان الگویی که برنامه‌ریزی طراحی می‌شود، طراحی شده و توسعه می‌یابند. رسالت جدید نظام‌های آموزشی متناسب با ویژگی‌های عصر جدید، قادر به ساختن نسل جدیدی است که قادر به گشت و گذار جدی در بحث‌های علمی،

هدف‌دار و جهت‌دار در منابع علمی است که مهمترین پیش‌نیاز آن را باید پرسش‌های دانش‌آموز دانست و در جهت آن آموزش و یادگیری را پیش‌برد. دستیابی به چنین نظام‌های آموزشی در عامل خلاق و فعال نهفته است که در مورد انواع مهارت‌های اجتماعی، علی‌الخصوص مهارت‌های تفکر نقادانه و پرسشگر، از علم و دانش و آگاهی لازم برخوردار باشند. برای تسلط بر روش‌ها و راهبردهای موثر بر تدریس برای تقویت زبان عربی که کلید فهم احادیث و قرآن کریم است، ضرورتی است که در این نوشتار به معرفی برخی از آن‌ها آموزش مبتنی بر فهم متن با تسلط به زبان عربی، آموزشی مبتنی بر تفاوت‌های فردی، یادگیری متکی بر تفکر نقادانه پرداخته شده است. این راهبردها متناسب با محتوای دروس عربی دوره متوسطه اول و دوم انتخاب شده تا باعث رشد قدرت بیان و استدلال دانش‌آموزان، توسعه مهارت‌های فردی و اجتماعی، پرورش خلاقیت و هوش، تقویت روحیه یادگیری، تقویت روحیه شرکت در کارهای گروهی، افزایش حس اعتماد به نفس تحصیلی و تقویت مهارت‌های شنیداری و گفتاری، لالا رفتن حس پذیرش تفاوت‌ها در میان شاگردان، رشد شخصیت دانش‌آموزان در ابعاد متفاوت علی‌الخصوص ابعاد شخصیتی، احساس تعلق به محیط درسی و وابستگی سازنده به درس عربی، فرآیند آموزشی و یادگیری را برای شاگرد دلچسب و بسیار جذاب و مفرح خواهد ساخت.

منابع و مآخذ

- قرآن کریم
- نهج البلاغه

الف) مقالات پژوهشی

۱. ایمان زاده، علی، و عبادی، زهرا. (۱۳۹۸). تجربیات زیسته ی دبیران عربی از دلایل ناکارآمدی آموزش زبان عربی: مطالعه ای پدیدارشناختی. پژوهش های برنامه درسی.
۲. ترکشوند، مهدی. (۱۴۰۰). بررسی سیاستهای آموزش زبان عربی در جمهوری اسلامی ایران. سیاستگذاری عمومی.
۳. توکلی محمدی، محمودرضا، صیامی، معصومه، و فرزانه، محمد. (۱۴۰۰). نگاهی به کارآمدی راهبردهای نوین آموزش زبان عربی در ایران. پژوهش در آموزش زبان و ادبیات عرب.
۴. خوش منش، ابوالفضل. (۱۳۹۷). قرآن کریم و زبان عربی. پژوهش های قرآن و حدیث (مقالات و بررسی ها).
۵. رسولی، حجت. (۱۳۸۴). ریشه یابی مشکلات آموزش زبان عربی در دانشگاه های ایران (مبانی تعریف گرایش ها). پژوهشنامه علوم انسانی.
۶. طیبی، زینب. (۱۴۰۰). راهبردهای آموزش و یادگیری اثربخش زبان عربی در دوره متوسطه. پژوهش در آموزش زبان و ادبیات عرب.
۷. عباسی، ناصر، و عبدی لیفکوئی، عاطفه. (۱۴۰۰). واکاوی جایگاه پژوهش در برنامه درسی رشته آموزش زبان عربی دانشگاه فرهنگیان. پویش در آموزش علوم انسانی.

۸. کاظمی تبار، محمدعلی. (۱۴۰۰). آموزش زبان عربی بر پایه اصول روان شناختی. پژوهش در آموزش زبان و ادبیات عرب.
۹. کعب عمیر، مالک. (۱۳۹۸). روش‌های نوین آموزش زبان عربی در دو مقطع متوسطه. پژوهش در آموزش زبان و ادبیات عرب.
۱۰. مجیدی، حسن، و فیروزی سنقرآبادی، عبدالاحد. (۱۴۰۱). بررسی فرایند آموزش زبان عربی در کشورهای اروپایی. پژوهش در آموزش زبان و ادبیات عرب.
۱۱. نجفی، سیدرضا. (۱۳۸۴). آموزش زبان عربی، برنامه ریزی و مدیریت. الهیات و معارف اسلامی.
۱۲. یعقوبی، محمد، و عبدی، احمد. (۱۴۰۱). چالش‌های آموزش زبان عربی در مدارس ایران. پژوهش در آموزش زبان و ادبیات عرب.
۱۳. طیبی، زینب. (۱۴۰۰). راهبردهای آموزش و یادگیری اثربخش زبان عربی در دوره متوسطه، قم، مجله پژوهش در آموزش زبان و ادبیات عرب

ب) کتاب‌ها

۱۴. منزوی، علی‌نقی. (۱۳۳۷). فرهنگ نامه عربی به فارسی، تهران، دانشگاه تهران.
۱۵. هارجی، اوون، ساندروز، کریستین و دیکوسن، دیوید. (۱۳۸۲). مهارت‌های اجتماعی در ارتباطات میان فردی، مترجمان: خشایار بیگی، مهرداد فیروز بخت. تهران، انتشارات رشد.
۱۶. ورام، مسعود بن عیسی. تنبیه الخواطر و نزهه النواظر، قم، مکتبه الفقیه.
۱۷. نادری، عزت الله و نراقی، مریم. (۱۳۸۲). روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، تهران، ارسباران.
۱۸. منصور، جهانگیر. (۱۳۸۷). قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تهران، دوران.

۱۹. مهر محمدی، محمود. (۱۳۸۷). بازاندیشی فرایند یاددهی یادگیری، تهران، انتشارات مدرسه.
۲۰. مجلسی، محمد باقر. (۱۴۰۳ ق). بحارالانوار الجامعه لدرر اخبارالائمه الاطهار علیهم السلام، بیروت، موسسه الوقاء.
۲۱. لطیفیان، سعیده. (۱۳۸۹). استراتژی و روش‌های برنامه‌ریزی استراتژیک، تهران، انتشارات مرکز هاشم فردانش، تهران، انتشارات سمت.
۲۲. باقری، علی. (۱۳۷۰). کلیات و مبانی جنگ استراتژیک، تهران، مرکز نشر بین الملل.
۲۳. بیلر، رابرت. (۱۳۷۶). کاربرد روانشناسی در آموزش، ترجمه: پروین کدیور، تهران، انتشارات مرکز دانشگاهی.
۲۴. حسینی، علی‌اکبر. (۱۳۸۴). تفکر خلاق، شیراز، دانشگاه شیراز.
۲۵. حیدری، حمیدرضا و همکاران. (۱۳۸۳). کتاب معلم عربی (۳) رشته ادبیات و علوم انسانی، چاپ دوم، تهران، دفتر برنامه‌ریزی و تالیف کتاب‌های درسی.
۲۶. سیف، علی‌اکبر. (۱۳۹۱). روانشناسی پرورشی نوین (روانشناسی یادگیری و آموزش)، تهران، انتشارات دوران.
۲۷. شعبانی، حسن. (۱۳۸۷). روش تدریس پیشرفته، تهران، سمت.
۲۸. ----- (۱۳۷۷). مهارت‌های آموزشی و پرورشی روش‌ها و فنون تدریس، تهران، سمت.
۲۹. طهوریان، جواد. (۱۳۷۵). آموزش در دوره متوسطه، مشهد، آستانه قدس رضوی.
۳۰. فردانش، هاشم. (۱۳۸۴). مبانی نظری تکنولوژی آموزشی، تهران، انتشارات سمت.
۳۱. محسن، فرمehنی. (۱۳۷۸). فرهنگ توضیف علوم تربیتی، تهران، شباهنگ.
۳۲. قمی، عباس. (۱۳۷۸). منتهی الآمال، قم، موسسه انتشارات هجرت.

۳۳. کرامتی، محمدرضا. (۱۳۸۶). نگاهی نو و متفاوت به رویکردهای یادگیری مشارکتی، مشهد، آیین تربیت.

۳۴. کلینی، محمد بن یعقوب. (۱۴۰۷ ق). الکافی، تصحیح: علی اکبر غفاری، تهران، دارالکتب الاسلامیه.

کومبوز، فیلیپ. (۱۳۷۳). بحران جهانی تعلیم و تربیت، ترجمه: فریده آل آقا، چاپ دوم، تهران، پژوهشگاه هاشم فردانش، تهران، انتشارات سمت.

ج) پایان‌نامه‌ها

۳۵. حسن‌زاده قشلاقی، عرب علی. (۱۳۸۷). مطالعه‌ی عوامل موثر بر تعامل دانشجویان در جریان

یاددهی-یادگیری، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه جامع پیام‌نور آذربایجان غربی

۳۶. شجاع‌نوری، فروغ. (۱۳۸۶). نقش دانشگاه‌ها در افزایش قابلیت اشتغال دانشجویان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران، دانشگاه الزهرا (ع)

د) منابع انگلیسی

۳۷. Aldabbus, S. (۲۰۰۸). *An Investigation into the Impact of Language Games on Classroom Interaction and Pupil Learning in Libyan EFL Primary Classrooms*. PhD Dissertation. Newcastle University.

۳۸. Anderson- Mc Name, (۲۰۱۰). "The importance of play in early childhood development. Family and Human development". Montana State University Extention. Pp: ۵۴۷-۵۶۷.

۳۹. Dickinson, L. (۱۹۸۱). "Have You Got Mr. Bun the Baker? Problems and Solutions in the Use of Games, Role Play, and Simulations". *English Language Teaching Journal*. ۳۵(۴). Pp. ۳۸۱-۳۸۴.

۴۰. Forst, Peter. J. (۱۹۹۷). *Building bridges between critical theory and management education*. *Journal of management education*, Aug ۹۷, vol ۲۱, P. ۳۶۱.
۴۱. Karami pour.mohammad reza. (۲۰۰۱). *Teaching in accordance with the information age*. *Roshd magazines Technology*. No. ۷, pp ۲۶-۲۷.
۴۲. Keith Sawyer, r, (۲۰۰۰), *Creative Teaching Collabrative Disciplined improvisation*, *Educational Researcher*, vol. ۳۳, pp ۱۲-۲۰.
۴۳. Kenning, M-M. (۱۹۹۰). *Computer and Language Learning Current Theory and Practice*. New York. London: Ellis Horwood ۴۶.
- Kmetz, Karla, M. and Davis, Christopher, J. (۲۰۱۴). *Access to On-line Learning: A SAD Case*. *Information Systems Education Journal (ISEDJ)*, ۱۲(۲), March ۲۰۱۴.
۴۴. Lee, W.R. cd. (۱۹۸۱). *Language Games*. ny K.M Willey. *ELT Journal*. selection ۲ ۴۸. Maleki, S. (۲۰۰۹). *Information technology in education and Training*. Tehran: Iranian Students Booking Agency, [In Persian].
۴۵. Marzano, R. J. Debra. P., & Jane E. P. (۲۰۰۱). *Classroom Instruction That Works: Research-based Strategies for Increasing Student Achievement*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
۴۶. Pass, L. ۲۰۰۸. *How Information and Communications Technologies Can Support Education for Sustainable Development (IISD)*, Heather Creech, Director, Knowledge Communication.
۴۷. Poul, Richard. (۱۹۹۲). *what every person need to survive in a rapidly changing world*, publisher: foundation for critical thinking code: ۱۰۱ B.
۴۸. Rahmani, Jahanbakhsh; Movahedi Nia, Naser, Salimi, Ghorban Ali. (۲۰۰۶). *Conceptual Model of Teaching and Educational Roles of Information and Communication Technology in Education*. *Journal of Research in urriculum Planning*. Vol ۲۰. No (۱۰-۱۱), ۴۹-۶۶, [In Persian].
۴۹. The psychological corporation. (۱۹۸۰). *Harcourt Brace Jovanovich Inc. Watson-Glaser critical thinking appraisal, manual*.

۵۰. Weinstein, C. E., & Mayer, R. E. (۱۹۸۶). the teaching of learning strategies. In M. C. Wittrock (Eds), *Hand book of Research in teaching. Innovation Abstracts*, ۵ (۳۲), ۴. American Educational Reasearch Association.
۵۱. Zamani, B. and Afkhami Kheirabadi, A. (۲۰۰۶). *Introducing New Strategies to use ICT in Science Education for Instructors. Iranian Journal of Engineering Education*, ۸(۳۲): ۱۰۵-۱۳۱, [In Persian]